

सार्वजनिक पाणीपुरवठा, पथदिवे
ग्राहकांच्या थकीत वीज देयकांबाबत
One Time Settlement योजना.

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : संकिर्ण-२०२२/प्र.क्र.३३३/ऊर्जा-५
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ०९ जानेवारी, २०२३.

प्रस्तावना :-

सन २०२०-२१ मध्ये कोविड-१९ विषाणूच्या वाढत्या संसर्गामुळे देशात तसेच राज्यात सर्वत्र टाळेबंदी आणि अनेक निर्बंध लादण्यात आलेले होते. त्यामुळे, महावितरण कंपनीच्या महसुलावर मोठ्या प्रमाणावर विपरीत परिणाम होऊन मागील दोन वर्षे कंपनीसाठी आव्हानात्मक होती. परिणामी, महावितरणला त्यांच्या दैनंदिन कामकाजासाठी खेळत्या भांडवलापोटी कर्ज घेण्यावाचून पर्याय राहिला नाही. सबब, महावितरणने गेल्या काही वर्षांमध्ये आपल्या खेळत्या भांडवलाची गरज पूर्ण करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणावर कर्ज घेतले आहे. दि. ३१ मार्च २०२० रोजी रु.३९,१५२ कोटी कर्ज दायित्व होते व ते वाढून दि. ३० जून २०२२ रोजी रु. ५३,३६९ कोटी इतके झाले आहे. तसेच, महावितरणची वीज बिला पोटी ग्राहकांकडून येणारी थकबाकी दि. ३१ मार्च २०२० रोजी रु. ५९,८३३ कोटी वरून दि. ३१ मे २०२२ पर्यंत रु.६७,१४९ कोटी झाली आहे. केंद्रशासनाने Additional Prudential Norms स्वरूपात मार्गदर्शक तत्वे जारी केली आहेत. सदर मार्गदर्शक तत्वानुसार वित्तीय संस्था व राष्ट्रीयकृत बँकांनी, वीज वितरण कंपन्यांना कर्ज मंजूर करताना सदर मार्गदर्शक तत्वांची परिपूर्ण पूर्तता होत असल्याचे बंधनकारक करण्यात आले आहे. याशिवाय शासकीय विभागाची वीज देयके थकबाकी शून्य असणे अशा प्रकारच्या अटीचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

दि. ३० जून २०२२ पर्यंत महावितरणला राज्य शासनाकडून मिळणाऱ्या अनुदानापोटी थकबाकी आणि शासकीय विभागाची वीज देयकापोटी थकबाकी (मे, २०२२ अखेर) अनुक्रमे रु. ४,१६४ कोटी आणि रु. ९,१६३ कोटी इतकी आहे. महावितरणकडे रोखीचा तुटवडा निर्माण होण्यामागे ही थकबाकी कारणीभूत आहे.

केंद्रशासनाच्या मार्गदर्शक तत्वांमुळे महावितरणला कर्ज उभारणी करणे अशक्य झाले असून REC/PFC Ltd. व राष्ट्रीयकृत बँका कंपनीला कर्ज मंजूर करत नाहीत. कर्जाच्या दायित्वाची वेळेवर भरपाई करण्यासाठी, थकीत वीज देयके अदा करणे आणि विजेचा अखंडित व दर्जेदार वीज पुरवठा करण्यासाठी, कंपनीला थकबाकीची वसुली करून महसुलात वाढ करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे, शासकीय विभागांकडे असणारी वीज देयके थकबाकी वसूल होणे हा महत्वाचा महसुली स्रोत आहे.

या संदर्भात दि. १३ जुलै २०२२ रोजी मा. उपमुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली, मा.मुख्य सचिव, अपर मुख्य सचिव (वित्त), अपर मुख्य सचिव (ग्रामविकास), प्रधान सचिव (नियोजन), प्रधान सचिव (व्यय), प्रधान सचिव (कृषी), प्रधान सचिव (नवि-२), प्रधान सचिव (ऊर्जा), अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक महावितरण यांच्या समवेत सार्वजनिक पाणी पुरवठा योजना व पथदिवे यांच्या प्रलंबित देयक वसूली बाबत सखोल चर्चा झाली त्यात थकबाकी करिता One Time Settlement (OTS) योजना तयार करण्यात यावी, असे निर्देश देण्यात आले. त्याअनुषंगाने One Time Settlement (OTS) योजनेस मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याअनुषंगाने शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतले आहेत:-

शासन निर्णय:-

१. ग्रामविकास विभागाकडील सर्व जिल्हा परिषद, ग्रामपंचायती व इतर तसेच नगर विकास विभागाच्या अखत्यारीतील "क" वर्ग नगरपरिषद व नगरपंचायती यांच्याकडील सार्वजनिक पाणीपुरवठा व पथदिव्यांच्या दि.३०.०६.२०२२ रोजीपर्यंतच्या वीजदेयकांच्या थकबाकी वसूलीकरीता One Time Settlement (OTS) योजना राबविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
  २. One Time Settlement (OTS) योजनेअंतर्गत ग्रामविकास विभाग त्यांच्याकडील सार्वजनिक पाणीपुरवठा व पथदिव्यांच्या वीजदेयकांच्या एकूण देय थकबाकी रक्कमेमधील व्याज रु.३६२७ कोटी व विलंब आकार रु.५५ कोटी माफ करून मुदलाची रक्कम रु.३७७५ कोटी (रु.४४३७ कोटी (मुळ थकबाकी रक्कम)-रु.६६२ कोटी (चालू आर्थिक वर्षातील अर्थसंकल्पित प्राप्त रक्कम)) सन २०२२-२३ या वर्षात माहे मार्च २०२३ पर्यंत अतिरिक्त पुरवणी मागणीद्वारे अर्थसंकल्पित करून ग्राम विकास विभाग महावितरण कंपनीस अदा करेल, यास मान्यता देण्यात येत आहे.
  ३. दिनांक ३०.०६.२०२२ नंतर ग्रामपंचायती सार्वजनिक पाणीपुरवठा व पथदिव्यांची चालू वीज देयके त्यांना प्राप्त होणाऱ्या १५ व्या वित्त आयोगाच्या निधीमधून तसेच आवश्यकतेनुसार अर्थसंकल्पित तरतूद करून नियमितपणे महावितरणला अदा करील. याबाबत ग्रामविकास विभाग सर्व जिल्हापरिषद व ग्रामपंचायतींना तातडीने आदेश निर्गमित करेल, यास मान्यता देण्यात येत आहे.
  ४. One Time Settlement (OTS) योजनेअंतर्गत नगर विकास विभागाच्या अखत्यारीतील "क" वर्ग नगरपरिषद व नगरपंचायती त्यांच्याकडील सार्वजनिक पाणीपुरवठा व पथदिव्यांच्या एकूण थकबाकी रक्कमेमधील व्याज रु.१९६.२९ कोटी व विलंब आकार रु.२.३५ कोटी माफ करून मुदलाची रक्कम रु.१८६.२५ कोटी सन २०२२-२३ या वर्षात मार्च २०२३ पर्यंत अतिरिक्त पुरवणी मागणीद्वारे अर्थसंकल्पित करून नगर विकास विभाग महावितरण कंपनीस अदा करेल, यास मान्यता देण्यात येत आहे.
  ५. दिनांक ३०.०६.२०२२ नंतर "क" वर्ग नगरपरिषद व नगरपंचायतींनी त्यांच्याकडील सार्वजनिक पाणीपुरवठा व पथदिव्यांची चालू वीज देयके त्यांना प्राप्त होणाऱ्या १५ व्या वित्त आयोगाच्या निधीमधून तसेच आवश्यकतेनुसार अर्थसंकल्पित तरतूद करून नियमितपणे महावितरणला अदा करील याबाबत नगरविकास विभाग संबंधितांना तातडीने आदेश निर्गमित करेल, यास मान्यता देण्यात येत आहे.
  ६. ग्रामविकास विभागाकडील सर्व जिल्हा परिषदा, ग्रामपंचायती व इतर तसेच नगर विकास विभागाच्या अखत्यारीतील "क" वर्ग नगरपरिषद व नगरपंचायती यांच्याकडील सार्वजनिक पाणीपुरवठा व पथदिव्यांच्या दि.३०.०६.२०२२ पर्यंतच्या थकबाकीवरील मुळ मुदल वगळता त्यावरील व्याज व विलंब आकार माफ करण्याबाबतची कार्यवाही महावितरण कंपनीने त्यांच्या स्तरावर करावी, यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२. हा शासन निर्णय मंत्रिमंडळ बैठकीतील निर्णयाच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२३०१०९१६२२०३८२१० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्र.पुं.बडगेरी)
शासनाचे उपसचिव

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
३. मा. उपमुख्यमंत्री तथा मा. मंत्री (ऊर्जा) यांचे सचिव
४. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधान परिषद, विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.
५. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग मंत्रालय, मुंबई.
७. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. अपर मुख्य सचिव, ग्रामविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. प्रधान सचिव, नगर विकास-२, विभाग मंत्रालय, मुंबई.
१०. प्रधान सचिव, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी, प्रकाशगड, बांद्रा, मुंबई.
१३. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई / महाराष्ट्र-२, नागपूर
१४. महालेखापाल (लेखापरीक्षा) महाराष्ट्र-१, मुंबई
१५. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
१६. निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई
१७. अवर सचिव (ऊर्जा-३), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१८. कक्ष अधिकारी, (अर्थसंकल्प/व्यय-१६), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१९. कक्ष अधिकारी, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२०. निवड नस्ती (ऊर्जा-५), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२१. ऊर्जा विभागातील सर्व कार्यासने.